

Cilt 1

ICSID Sekretaryası

2 Ağustos 2018

ICSID Kuralları Değişikliği için Öneriler – Toplu Bakış

ICSID Kuralları Değişikliği için Öneriler – Ana Değişikliklere Toplu Bakış¹

I. DEęİŐİŐİKLİKLERİN KAPSAMI

1. Değişiklik önerileri ICSID Konvansiyonu uyarınca tahkim (TK) ve uzlaőtırmaya (UK), Konvansiyon uyarınca tahkim ve uzlaőtırmanın başlatılmasına (KK) ve Konvansiyon uyarınca yürütölen tahkim ve uzlaőtırmada uygulanacak idari ve finansal kurallara (İFD) iliŐkindedir. Bu değişiklikler aynı zamanda Ek Hizmet Kurallarını (EH Kuralları) ve bu kurallar uyarınca yürütölen tahkim (EH)TK, uzlaőtırma (EH)UK, vakıa tespiti (EH)VTK yöntemlerine ve EH altında yeni arabuluculuk kurallarına (EH)AK ve tüm EH yöntemlerine uygulanacak idari ve finansal kurallara (EH)İFD iliŐkindedir.

KISALTMALAR

KISALTMALAR	ICSID KONVANSİYONU'NDA ÖNGÖRÖLEN YÖNTEMLER
İFD	İdari ve Finansal Düzenlemeler
KK	Kurum Kuralları
TK	Tahkim Kuralları
UK	Uzlaőtırma Kuralları
	ICSID EK (İLAVE) HİZMETLERDE ÖNGÖRÖLEN YÖNTEMLER
EH Kuralları	Ek Hizmet Kuralları
(EH)İFD	Ek Hizmet İdari ve Finansal Düzenlemeler (Ek A)
(EH)TK	Ek Hizmet Tahkim Kuralları (Ek B)
(EH)UK	Ek Hizmet Uzlaőtırma Kuralları (Ek C)
(EH)VTK	Ek Hizmet Vakıa Tespit Kuralları (Ek D)
(EH)AK	Ek Hizmet Arabuluculuk Kuralları (Ek E)

II. GENEL YAKLAŐIM

2. Kurallar sade, çağdaő, cinsiyet ayrımı gözetmeyen bir dil kullanılarak tamamen yeniden kaleme alınmıştır ve kullanıcı dostu olacak Şekilde yeniden düzenlenmiştir. Kusurlu tercümeleler, kuralların İngilizce, Fransızca ve İspanyolca'da aynı anlamı iletmelerini sağlamak amacıyla gözden geçirilmiştir.

¹ The ICSID Secretariat wishes to thank Kazım Sedat Sirmen, Cemre Çise Kadioęlu and Melike Gökçe Uyar for the translation of the Synopsis.

3. Tüm başvurular, başvuruların kağıt üzerinden yapılmasını gerektiren özel nedenler olmadığı müddetçe elektronik şekilde yapılacaktır (TK 3; UK 3; (EH)TK 11; (EH)UK 11; (EH)VTK 4; (EH)AK 3).

4. Birçok prosedür için zaman çizelgeleri belirlenmiştir ve birçoğu bakımından sadeleştirilmiştir.

III. İDARİ VE FİNANSAL DÜZENLEMELER – “İFD”

A. İFD İÇİN ÖNERİLEN ICSID YÖNETİMİNE UYGULANACAK DEĞİŞİKLİKLER

5. Devletlere İdari Konsey toplantı gündemine madde eklemeleri için daha çok süre tanınmıştır (7 ila 14 gün) (İFD 3).

6. İdari Konsey, Başkanın yokluğunda Başkanlık etmeye yetkili Görevlinin seçme yöntemi sadeleştirilmiştir. Mevcut durumdaki gibi her defasında farklı bir ülkenin temsilcisinin aday gösterilmesi yerine Dünya Bankası'nın bir Başkan Yardımcısının bu görevi üstlenmesi önerilmiştir (İFD 4).

7. İdari Konsey Başkanı, bir sonraki Yıllık Toplantıdan önce tamamlanması gerekmedikçe, tasarlanan oylamaya ilişkin olarak her zaman yazılı çağrı ile oy çağrısında bulunabilecektir. Yazışma ile oy verme süresi 30 güne çıkarılmıştır (İFD 7). Bu öneri, Yıllık Toplantılar arasında daha çok işin tamamlanmasına imkân sağlayacaktır.

8. Genel Sekreter (GS), yokluğunda hangi Genel Sekreter Yardımcısının (GSY) görev yapacağını seçebilecek ve her zaman en kıdemli kişiyi seçmek yerine GSY'ler arasında değişikliğe gidebilecektir (İFD 9).

B. İFD İÇİN ÖNERİLEN FİNANS VE SEKRETARYA GÖREVLERİNE UYGULANACAK DEĞİŞİKLİKLER

9. İFD, Konvansiyon uyarınca yapılan tahkim ve uzlaşma bakımından ilgili idari ve finansal düzenlemeler olarak geçerliliğini korumaktadır. Ek olarak, EH'ye özel İFD kuralları olan yeni (EH)İFD, EH uyarınca yürütülen tahkim, uzlaşma, vakıa tespit ve arabuluculuk için kabul edilmiştir. Bu iki İFD benzerdir ve aşağıda ele alınmaktadır.

10. Hakemler, Uzlaştırıcılar, Vakıa Tespit Edenler ve Arabulucular şu anki karma formül yerine saatlik ücretlendirilecek ve duruşmaya geliş-gidiş giderleri dışındaki masraflar için de günlük asgari ödeme (yevmiye) alacaklardır (İFD 14(1); (EH)İFD 7(1) & Çizelge 1-Ücret Çizelgesi).

11. ICSID tarifesini (şimdilik günlük 3000 Amerikan Doları) aşan ödeme talepleri de daha ayrıntılı düzenlenmiştir. Bu ödemeler Hakem Heyetinin ilk oturumundan önce GS aracılığıyla yapılmalı ve gerekçelendirilmelidir (İFD 14(2); (EH)İFD 7(2)).

12. Avans ödemelerinin yapılmaması durumunda işlemlerin askıya alınması süresi 6 aydan 3 aya indirilmiştir ve GS, 3 ayın sonunda Hakem Heyetinin hiçbir müdahalesi olmadan davayı sona erdirebilir (İFD 14(5); (EH)İFD 7(5)).

13. Prosedürün yürütülmesine ilişkin daha önce İFD'ye eklenen belirli hükümler (zaman kısıtlamaları, destekleyici belgeler) TK, UK ve ilgili EH Kuralları'na eklenmiştir.

14. Ayrıcalık ve bağışıklıklara ilişkin hükümler olduğu gibi İFD'de muhafaza edilmiştir ve ICSID Konvansiyonu'nda geçen bütün yöntemlere uygulanacaktır.

IV. KURUM KURALLARI – “KK”

15. Kurum Kuralları (KK), Konvansiyon uyarınca tahkim ve uzlaşmanın başlatılmasında uygulanır. EH davaları için Kurum Kuralları her bir EH kuralında yer almaktadır.

16. KK, süreci başlatmak için Talep'te yer alması gereken unsurları gösteren açık listeye (KK 2) ve sonraki aşamaları hızlandıracak tavsiye niteliğinde ancak zorunlu olmayan hususlara yer vermektedir (KK 3).

17. Davacı, Talep'in tahkimdeki ilk dava dilekçesinin yerine geçecek şekilde usulü başlatmayı tercih edebilir; dolayısıyla süreci daha erkenden başlatarak hızlandırabilir (TK 13(2); (EH)TK 22(2)).

18. KK bu zamana kadarki uygulamaları yansıtacak şekilde çok taraflı davaları ele almaktadır (KK 1, 8).

V. TAHKİM KURALLARI – “TK VE (EH)TK”

19. Konvansiyon Tahkim Kuralları (TK) değiştirilmiş ve sadeleştirilmiştir. Benzer değişiklikler Ek Hizmet Tahkim Kurallarına da yansıtılmıştır ((EH)TK). Aşağıdaki özet TK'deki değişikliklere yer vermekte ve (EH)TK'de aynı hüküm bulunduğu durumlara dikkat çekmektedir.

A. GENEL HÜKÜMLER VE YARGILAMANIN YÜRÜTÜLMESİ

20. TK'nın 5. Maddesi iki dilin kullanılmasına izin verirken çift dil kullanımından kaynaklanan zaman kaybı ve masrafı azaltmaya çalışmaktadır. Taraflar önerdikleri dili hakemlerin dil kapasitelerinin belirlenebilmesi adına hakemler atanmadan önce belirtmelidir. Belgeler ve yazışmalar, sadece Hakem Heyetinin gerek gördüğü durumlarda tercümeleriyle birlikte, tarafın seçtiği dilde sunulabilir (TK 5; (EH)TK 13; KK 3-4).

21. TK'nın 8 ve 9. Maddeleri, ((EH)TK 16-17) geciken taraf özel nedenlerle geciktiğini gerekçelendirmediği müddetçe süre sınırı aşıldıktan sonra tarafın yaptığı işlemlerin sayılmayacağını dile getirmektedir. Sürenin uzatılması talebi gerekçelendirilmelidir ve süre uzatımı, ancak süre bitmeden önce talepte bulunulursa kabul edilebilir. Hakem Heyetleri ara

kararları ve hakem kararlarını verirken süre sınırlarına uymak için çaba göstermelidir ve yeni olarak, Hakem Heyetlerine eğer bu süreye uyamayacaklarsa bu durumu taraflara bildirme ve olası karar tarihini belirtme borcu getirilmiştir.

22. Hakem Heyeti için taraflara eşit davranma, hızlı ve uygun maliyetli şekilde hareket etme ve taraflar için Hakem Kararlarına uymada işbirliği yapmak dahil olmak üzere Hakem Heyeti ve taraflar için yeni bir kural olarak genel ödevler getirilmektedir (TK 11; (EH)TK 20).

23. TK'nın 13. Maddesi ((EH)TK 22) uyarınca taraflar dava dilekçesi ile cevap dilekçesini ve eğer gerekliyse ya da taraflar anlaşmışsa cevaba cevap (replik) ve ikinci cevap (düplik) dilekçelerini sunar. Cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri her başvuruda kullanılan otomatik olarak sunulan dilekçeler olmamalıdır. Cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri yeni vakıalar ya da savlarla sınırlıdır; daha önceki dilekçelerin içeriğini tekrar etmemelidir. TK'nın 13(2) Maddesi ((EH)TK 22(2)), tarafın Talep'inin ilk dilekçe (dava dilekçesi) olarak kabul edilmesini seçme imkânı veren bir yenilik getirmektedir.

24. TK'nın 14. Maddesi ((EH)TK 23), kabul edilen vakıaların belirlenmesi ve dava ilerledikçe karşılaşılabilecek usule ve esasa ilişkin konuların kapsamını daraltmak ve çözümlenmek adına Hakem Heyetini, Dava Yönetimi Toplantıları yapmaya teşvik etmektedir. Bu kural davayı baştan sona etkin bir şekilde yönetmelerinde Hakem Heyetini yetkilendirme düşüncesini yansıtmaktadır.

25. Hakem Heyeti, herhangi bir konuda gönderilen son belgeden sonra derhal karar vermek üzere müzakere etmelidir. Bu basit uygulama, kararların ve Hakem Kararlarının zamanında verilmesini sağladığından TK'nın 16(4) Maddesi ((EH)TK 26(4)) uyarınca zorunlu hale getirilmiştir.

26. Konvansiyon'un 61. Maddesi uyarınca yargılama giderlerine ilişkin karar Hakem Heyetinin takdirindedir. Ancak, TK'nın 19(4) Maddesi yargılama giderlerine ilişkin Karar verilirken Hakem Heyetinin dört faktörü gözetmesini derhal açıkça zorunlu hale getirmektedir: (i) yargılamanın sonucu; (ii) tarafların yargılama sürecindeki davranışları; (iii) konuların karmaşıklığı; ve (iv) talep edilen yargılama giderinin makul olup olmadığı. TK'nın 19. Maddesi, ilave olarak, Hakem Heyetlerini yargılama giderlerine ilişkin kararları sadece son Hakem Kararının bir parçası olarak değil aynı zamanda ara karar olarak da vermeleri için teşvik etmektedir. Bu düzenleme, tarafların ara dönemde de yargılama giderlerini gözetmelerini sağlamayı amaçlamaktadır (*ayrıca bakınız* (EH)TK 29). Her ne kadar yargılama giderlerine ilişkin bu ara kararlar ancak Hakem Kararı ile birlikte icraya konacak olsa da, bu uygulama

tarafların davanın ilerleyen dönemindeki masrafları ölçmelerini ve aleyhlerine hükmedilebilecek yargılama giderlerini artıracak hareketlerden kaçınmalarını sağlayacaktır.

B. HAKEM HEYETİNİN OLUŞTURULMASI

27. TK'nın 21. Maddesi ((EH)TK 32) taraflara üçüncü kişi finansmanı olup olmadığı, finansmanın kaynağını açıklama ve bu açıklamanın süreç boyunca güncel tutulması yükümlülüğü getirmektedir. Finansman sözleşmesi veya içeriğini bu amaçla açıklamak zorunda değildirler. Dahil olan finansörün adı, istenmeyen menfaat çatışmalarını önlemek için hakemlere atanmadan önce bildirilecektir ve Hakem Beyanı ismi belirtilen finansör ile menfaat çatışması olmadığını onaylamak zorundadır.

28. TK'nın 22. Maddesi Hakem Heyetinin teşkilinde verimliliği arttırmaktadır. Taraflar, Genel Sekretere aksi yönde bildirim yapmadıkça Konvansiyon'un 37(2)(b) Maddesinde belirtilen olağan çözüm (tarafların tarafından seçilen iki hakem ve üzerinde anlaştıkları Heyet Başkanı) davanın kaydından itibaren 60 gün sonra kendiliğinden uygulanacaktır. Bu madde, GS'ye açıkça bildirimde bulunmaları durumunda, taraflara 60 gün sonra da hakemlerin seçimini müzakereye devam etme imkânı tanımaktadır.

29. (EH)TK bu bakımdan biraz farklıdır. (EH)TK tahkiminin taraflarının hakemlerin sayısı ve atanma yöntemini belirlemek için 60 günü vardır. Eğer GS'ye anlaşmalarını 60 gün içinde bildirmezlerse Hakem Heyeti her iki tarafın seçtiği birer hakem ile tarafların üzerinde anlaştıkları Heyet Başkanı olmak üzere üç kişiden oluşacaktır ((EH)TK 33). Eğer Hakem Heyeti davanın kaydından itibaren 90 gün içinde oluşturulmazsa, taraflardan herhangi biri GS'den (İdari Konsey Başkanından değil) eksik atamaları yapmasını isteyebilir. GS, tarafların görüşünü mümkün olduğunca alacak ve 30 gün içinde atama yapmak için elinden geleni yapacaktır ((EH)TK 35).

30. TK'nın 23. Maddesi ve (EH)TK'nın 33. Maddesi Hakem Heyetinin kurulması için nadiren kullanılan ve etkisi olmayan çok adımlı süreci kaldırmıştır.

31. TK'nın 24. Maddesi ((EH)TK 34) Hakem Heyeti Başkanı veya tek hakemin atanmasında GS'nin desteğini sunmaktadır. Konvansiyon'un 38. Maddesi uygulandığında kendiliğinden devreye giren oylama için seçenek sunulması (pusula) teamülünü desteklemekte ve uygulamayı geliştirmektedir. Bunun yerine, tarafların yargılamanın herhangi safhasında yardım talep etmelerini ve (bağlayıcı olmayan) pusula, (bağlayıcı) liste ve diğerleri dahil olmak üzere farklı şekillerde yardım istemelerini sağlamaktadır.

32. TK'nın 26. Maddesi ((EH)TK 36) şu anki uygulamadaki ilk oturum itibariyle hakemin yazılı beyanının sunulması yöntemi yerine seçilenlere görevi kabul etmeleri ve beyanlarını göndermeleri için 20 gün vermektedir. Olası menfaat çatışmasını belirlemek adına

doldurulan genişletilmiş beyan formu Çizelge 2'dedir. Komite üyeleri, uzlaştırıcılar, vakıa tespit edenler ve arabulucular için benzer formlar sırasıyla Çizelge 3, 4, 5 ve 6'dadır.

C. HAKEMLERİN REDDİ

33. ICSID şu anda Hakem Meslek Kuralları Hakkında UNCITRAL Sekretaryası ile çalışmaktadır. Bu, Yatırımcı-Devlet Uyuşmazlık Çözümü için kullanılan birçok kural bakımından tutarlı Meslek Kuralları getirilmesini sağlayacak olup davanın başlangıcında hakemler tarafından yapılan ICSID beyanlarına eklenebilecektir.

34. Bu arada, hakemlerin yazılı beyanındaki bilgi verme ve üçüncü kişi finansmana ilişkin açıklama yapma koşulları artırılmıştır. Bu sayede seçim aşamasındaki menfaat çatışmalarının önüne geçilecek ve red talebinin kabul edilip edilmeyeceğine dair tarafların daha bilgili olmasını sağlayacaktır.

35. Red bölümünde birçok değişiklik yapılmıştır.

o Red talebinin “bir an önce” yapılması şeklindeki eski şartı kaldırılarak talebin yapılması için 20 günlük kesin süre sınırı getirilmiştir. (TK 29; (EH)TK 39). Hakemin reddi talebi, Hakem Kararının verilmesinden önce ancak her halükarda reddi gerektiren durumdan itibaren 20 gün içinde, herhangi bir zaman yapılabilir.

o TK'nın 29. Maddesi ((EH)TK 39) red talep eden taraflar için hızlandırılmış usul öngörmektedir: teklif tüm sunumları ve destekleyici belgeleri içermelidir; teklife cevap yedi gün içinde verilmelidir; hakemlerin yorumları sonraki beş gün içinde yapılmalıdır; taraflar son yorumlarını aynı anda 7 gün içinde yapmalıdır; ve 30 gün içinde karar verilmelidir.

o Önceden yer alan red talebinden sonra “kendiliğinden askıya alma” silinmiştir. Bunun yerine, davanın herhangi bir kısmının askıya alınmasında taraflar anlaşmadıkları müddetçe süreç, reddi talep edilen hakem ile devam eder. Örneğin, taraflar bir sonraki hafta sunulacak belgenin sunum tarihinin askıya alınmasına ancak sekiz ay sonra sunulacak belgenin sunum tarihinin askıya alınmamasına karar verebilirler. Eğer reddi istenen hakem sonuç itibarıyla reddedilirse, taraflardan herhangi biri red talebi incelenirken verilen herhangi bir kararın yeni Hakem Heyeti tarafından tekrar gözden geçirilmesini talep edebilir (TK 29(3); (EH)TK 39(4)).

o TK'nın 30. Maddesi red kararı verilmesi sürecini düzenler. Konvansiyon uyarınca, üç hakemli heyette eğer tek hakemin reddi isteniyorsa diğer iki hakem ve diğer tüm durumlarda İdari Konsey Başkanı karar vermektedir. TK'nın yeni 30. Maddesi, geriye kalan iki hakemin herhangi bir nedenden ötürü karar veremediği durumda red talebini İdari Konsey Başkanına iletmesine izin vermektedir. Ek olarak, eğer ilk talep derdest iken ikinci bir red talebi yapılırsa, her ikisi de karar vermesi için İdari Konsey Başkanına iletilebilir. (EH)TK'nın 40.

Maddesi ise EH red talepleri İdari Konsey Başkanına gitmediği için bu bakımdan biraz farklıdır. (EH)TK'nın 39 ve 40. Maddeleri uyarınca GS red hakkındaki kesin kararı verir.

D. İLK İŞLEMLER

36. İlk Oturumlar 60 gün içinde yapılmaya devam edecektir (TK 34; (EH)TK 44) ve Hakem Heyetleri uygunluğu sağlayabilmek için usul takviminde en geç tarihi ayarlamaya teşvik edilmektedir. İlk oturumun sonucu hazırlanan Usul Kararı oturumdan sonra 15 gün içinde verilmelidir.

37. Yasal Dayanaktan Açıkça Yoksun Olmaya ilişkin İtirazlar TK'nın 35. Maddesinde ((EH)TK 45) düzenlenmiştir. Kural, bu tür itirazların iddianın esası, Merkezin yetkisi veya Hakem Heyetinin yetkisi bakımından yapılması gerektiğini açıklığa kavuşturmuştur.

38. İlk itirazlar muhafaza edilmiştir; ancak eğer itiraz ana iddiaya ilişkinse bu itirazlar en geç cevap dilekçesinin verildiği tarihte ve eğer ferî iddiaya ilişkinse iddianın yapıldığı tarihten bir sonraki dilekçe tarihinde olmak üzere, bir an önce yapılmalıdır (TK 36; (EH)TK 46). Eğer taraf izin verilen son günde bir ilk itirazda bulunursa ve itiraz ferî iddiaya ilişkinse esasa ilişkin cevap dilekçesini veya cevaba cevap dilekçesini (replik) de eklemelidir (TK 36(4); (EH)TK 46(5)).

39. TK'nın 37. Maddesine ((EH)TK 47) prosedürlerin ayrılmasına (davanın bölünmesine) izin veren açık kural eklenmiştir, tarafların esasa ilişkin dilekçeden veya ferî iddiadan sonra 30 gün içinde davanın bölünmesi talebinde bulunulması gerekmektedir.

40. TK'nın 38. Maddesi ((EH)TK 48) tarafların rızasıyla iddiaların birleştirilmesi veya eşgüdümlemesi için yeni bir kural önermektedir. Bu kural taraflara yöntemlerin birleştirilmesi veya eşgüdümlemesinde daha çok esneklik kazandırarak uyuşmazlık çözümündeki birleşik yöntemlerinden yararlanmalarını sağlamaktadır. Ek olarak, TK38BIS (Çizelge 7), hızlandırılmış süreç ve tek birleştirici hakem gerektiren taslak bir zorunlu birleştirme hükmü önermektedir. Bu hüküm üyelerin görüşlerine açıktır ve Üye Devletler dahil edilmesini belirtmediği müddetçe halihazırda önerilere dahil edilmemiştir.

E. DELİL VE ŞEFFAFLIK

41. Delillere ilişkin kurallar çoğunlukla aynı bırakılmıştır. TK'nın 34. Maddesi ((EH)TK 44) uyarınca Hakem Heyeti ilk oturumda taraflarla birlikte belgelerin ibrazını konuşmalı ve belge ibrazına ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde gözetilecekleri sıralamalıdır. Belge ibrazı tahkim sürecinde en çok vakit alan safhalardan biridir ve bu kural sayesinde hakemler ibraz sürecininin zahmetini engellemek için daha çok imkana sahip olacaktır.

42. TK'nın 42. Maddesi ((EH)TK 52) Hakemler Tarafından Atanan Bilirkişi'ye izin vermektedir. Bu tür Bilirkişiler fazlasıyla atansa da bu kişilerin katılımına ilişkin bir kural bulunmamaktaydı.

43. Her bir grup kural altında şeffaflık hakkında birçok öneride bulunulmuştur. Çizelge 8 genel olarak şeffaflığı ele alan arka plan yazısıdır ve bu hükümleri açıklamaktadır. Bu yazı, önerilen düzenlemeyi anlamak için okunmalıdır. ICSID şeffaflık kuralları uygulanacak başka özel bir anlaşma ve konu hakkında özel bir sözleşme (yatırım anlaşması veya Mauritius Konvansiyonu) olmadığı durumlarda uygulanır.

44. TK'nın 44. Maddesi Konvansiyon Kararlarının tarafların rızası üzerine yayınlanmasını önermektedir; ancak yeni hüküm bu rızanın tarafın yazılı itirazı yoksa 60 gün sonra verilmesini öngörmektedir. Eğer bir taraf itiraz ederse, Merkez yasal alıntılarını yayınlar. Alıntılama için süreç ve zaman çizelgesi öneride mevcuttur. (EH)TK, Hakem Kararlarının yayınlanması için rıza gerektiren Konvansiyon'un 48. Maddesi uyarınca sınırlandırılmamıştır; dolayısıyla TK'deki hüküm (EH)TK hükmünden farklıdır. (EH)TK'nın 54. Maddesi Hakem Kararlarının düzeltmeleri yapılarak yayınlanmasını öngörmektedir.

45. TK ve (EH)TK uyarınca kararlar ve ara kararlar verildikten sonra 60 gün içinde tarafların anlaştıkları düzeltmeleri yapılmış şekilleriyle yayınlanacaktır. Eğer taraflar düzeltmelerde anlaşamazlarsa Hakem Heyeti uyuşmazlığı çözecek ve sonra Merkez belgeyi yayınlayacaktır (TK 45; (EH)TK 54).

46. Taraflar üzerlerinde anlaştıkları düzeltmeleri yapılmış diğer belgeleri de ICSID'in internet sitesinde her davanın usul ayrıntılarının yer aldığı kısımda yayınlayabilecektir (TK 46; (EH)TK 55).

47. Hakem Heyeti, tarafların itirazı yoksa duruşmaları açık yapmalıdır. Açık duruşmalar gizli bilgileri korumak adına birtakım lojistik düzenlemelere tabidir. Merkez, taraflar itiraz etmediği müddetçe kayıtları ve duruşmaların dökümlerini yayınlayacaktır. (TK 47; (EH)TK 56).

48. TK'nın 48. Maddesi ((EH)TK 57) uyuşmazlığa taraf olmayan katılımcı (*non-disputing party*) (NDP) uygulamasına devam etmekte ancak bu kişilerin yazılı sunumlarının kabul edilip edilmemesine karar verirken gözetilmesi gereken iki ek şart getirmektedir: NDP'nin faaliyetlerinin tanımı ve uyuşmazlık taraflarıyla herhangi bir ilgisinin olup olmadığı ile NDP'nin yazılı sunumu yaparken yardım alıp almadığı. Önerilen bu kural, Hakem Heyetine aynı zamanda NDP'nin katılımıyla artan masrafların NDP tarafından karşılanmasına karar vermede takdir yetkisi tanımaktadır. Son olarak, Hakem Heyeti tarafların itirazına tabi olmak üzere NDP'nin ilgili belgelere ulaşmasına karar verebilir.

49. TK'nın 49. Maddesi ((EH)TK 58) uyuşmazlığa taraf olmayan Anlaşmanın Tarafına (*non-disputing Treaty Party*) (NDTP) söz konusu Anlaşmanın uygulanması veya yorumlanması hakkında yazılı sunumda bulunmasına izin verebilir. Uyuşmazlık dahilinde olan diğer konularda yazılı sunumda bulunmak isteyen NDTP, şu anda olduğu gibi TK'nın 48. Maddesi ((EH)TK 57) uyarınca NDP gibi başvurmak zorundadır.

F. ÖZEL USULLER

50. İhtiyati tedbirlere ilişkin kural (TK 50; (AF) TK59) bu önlemlerin alınmasına ilişkin şartları (aciliyet ve gereklilik) belirlemektedir. Kural, içinde bulunulan tüm koşulları gözeterak Hakem Heyetinin önerebileceği tedbirlere örnekler vermektedir. Kural aynı zamanda ihtiyati tedbiri gerektiren durumun değışmesi durumunda tarafların bildirim yapmasını gerektirmektedir.

51. TK'nın 51. Maddesi ((EH)TK 60) Hakem Heyetine yargılama giderleri teminatına hükmetme yetkisi veren yeni ve bağımsız bir kural getirmektedir. Hakem Heyeti ilgili tarafın, yargılama giderlerine ilişkin aleyhinde verilecek karara uyup uyamayacağını ve diğer ilgili koşulları göz önünde bulundurmalıdır. Eğer taraf bu tür bir karara uymazsa, Hakem Heyeti süreci 90 güne kadar askıya alabilir ve sonrasında tarafların görüşünü alarak süreci sonlandırabilir. Taraflar yargılama giderleri için teminata hükmedildikten sonra teminatı gerektiren durumlardaki değışikliği Hakem Heyetine bildirmelidir.

52. Yeni kural, TK'nın 54. Maddesi ((EH)TK 63), tarafların anlaşması uyarınca şarta bağılı olarak veya olmaksızın, tek tarafın talebi üzerine veya Hakem Heyetinin inisiyatifıyla verilecek olan askıya alma kararını genel itibariyle düzenlemektedir.

53. Öneriler uyarınca hiçbir işlem yapılmadığı için (TK 57; (EH)TK 66) sürece son verme gözden geçirilir; durgun kalınan 150 günden sonra bildirim gönderilmesi şartıyla, işlem yapılması için 30 günlük ek süre verilir ve işlem yapılmadığı durumda sürece son verilir. Eğer taraflar 30 günden daha uzun süre askıya alınmasını istiyorsa TK'nın 54. Maddesi ((EH)TK 63) uyarınca askıya almaya başvurabilirler.

G. HAKEM KARARI VE KARAR SONRASI KANUN YOLLARI

54. Kararlar, açıkça hukuki dayanaktan yoksun olduğu iddiasına ilişkin son belgenin sunulmasından itibaren 60 gün, ilk itiraza ilişkin son belgenin sunulmasından itibaren 180 gün ve diğer hususlara ilişkin son belgenin sunulmasından itibaren 240 gün içinde verilmelidir (TK 59; (EH)TK 69). TK'nın 8(3) Maddesi, Hakem Heyeti zaman çizelgesine uyması için elinden geleni yapmasını ve eğer uyamayacaklarsa bu durumu ve tahmini tarihi taraflara bildirmesini gerektirmektedir ((EH)TK 16(3)).

55. Hakem kararı sonrası başvuru yollarına ilişkin süre sınırlamaları önceki gibidir (TK 62-63). Yorum, düzeltme (inceleme) ve geçersiz kılma (iptal) usulü taraflar aksine karar vermediği müddetçe taraflar birer kez sunumda bulunacak ve talep halinde duruşma olacak şekilde belirlenmiştir. Ek ve tashih kararı son sunum tarihinden itibaren 60 gün içinde (TK 62(8)), yorum, düzeltme ve iptal kararları son sunum tarihinden itibaren 120 gün içinde verilmelidir (TK 66(5)).

H. SERİ TAHKİM

56. TK'nın 69-79. Maddelerinde ((EH)TK 73-81) ihtiyari Seri Tahkim (ST) bölümü takdim edilmiştir. Bu usul, tarafların açıkça tahkim yargılamasının seri şekilde yapılmasını seçmelerini düzenler. Taraflar davanın kaydının bildiriminden itibaren 20 gün içinde ST'yi seçmelidir. Taraflar hakem heyetini kayıttan 30 gün içinde seçmek zorundadır ve hakem heyetinin Tek Hakemden veya üç kişiden oluşacağını seçebilirler. Seçim ve tayine ilişkin kurallar daha kısa zaman çizelgesine uyum sağlamak için düzenlenmiştir.

57. İlk Oturum 30 gün içinde düzenlenir. 200 sayfa ile sınırlı olacak şekilde dava dilekçesi ile cevap dilekçesi 60'ar gün içinde, 100 sayfa ile sınırlı olacak şekilde cevaba cevap (replik) ve ikinci cevap dilekçeleri (düplik) ise 40 gün içinde teslim edilmelidir. Duruşma, en son yazılı olarak sunulan dilekçeden sonra 60 gün içinde yapılır.

58. Gerekli görülürse, Hakem heyeti belge ibrazı taleplerini değerlendirmek için zaman çizelgesini 30 gün uzatabilir. Eğer ilk itiraz veya tali iddialar bakımından gerekliyse sürecin seri olma niteliğini göz önünde bulundurarak zaman çizelgesini düzenleyebilir. Diğer tüm başvurular ana zaman çizelgesine paralel olarak yürütülür.

59. Seri usul, EH uyarınca hakem kararı sonrası başvuru yöntemleri için de geçerlidir.

VI. EK HİZMET (EK MEKANİZMA veya ILAVE HİZMET) KURALLARI (EH Kuralları)

60. Ek Hizmet Kuralları da değiştirilmiştir. İlk EH Kuralları, bir tarafta Taraf Devlet veya bu devletin vatandaşı ile Taraf Olmayan Devlet veya bu devletin vatandaşı arasındaki uzlaşma veya tahkimi öngörmekteydi. Konvansiyon'un yetkiye ilişkin şartları sağlanmadığında yatırım davalarının görülmesini sağlamayı amaçlamaktaydı. Başta Hakem Kararlarının tenfizi olmak üzere Konvansiyon'un sağladığı ayrıcalıkları kapsamasa da EH yargılaması Konvansiyon dışı tahkim ve uzlaşma için özel Yatırımcı-Devlet Uyuşmazlık Çözümü kuralları sağlamaktaydı.

61. Önerilen EH Kuralları, EH'ye başvurulabilecek durumları genişletecek şekilde EH yargılamasında bazı değişiklikler öngörmektedir.

62. Öncelikle, EH Kuralları, bu kurallara başvurabilmenin anahtarı olan birtakım tanımlarla başlamaktadır. Bilhassa, bölgesel ekonomik bütünleşme (entegrasyon) örgütü (“BEBÖ”) Devletler tarafından kurulan ve Devletlerin EH Kuralları ile düzenlenen hususlarda bağlayıcı karar alma yetkisi de dahil olmak üzere yetkilerini devrettiği bir örgüt olarak tanımlanmaktadır. BEBÖ’nün bu tanımı uluslararası anlaşmalarda genellikle yer alan tanımdır. Bu tanımın yer alması, BEBÖ’lerin EH tahkim veya uzlaşmasına taraf olmasını sağlamaktadır. BEBÖ’lerin yer alması, Devletlerin bölgesel oluşumlar olarak artarak Uluslararası Yatırım Anlaşmalarını müzakere etmelerini ve BEBÖ olarak yatırım anlaşması akdedebileceklerini göstermektedir.

63. EH Kuralları aynı zamanda ICSID Konvansiyonu’na taraf olan BEBÖ olarak tanımlanabilecek “Taraf BEBÖ” terimine yer vermektedir. Mevcut değişiklikler Konvansiyon’da yer alan ICSID üyeliği şartlarından bahsetmemektedir.

64. İkinci olarak, “BEBÖ”nün dahil edilmesi “diğer devletin vatandaşı” ifadesinin BEBÖ’yü oluşturan herhangi bir devletin vatandaşı veya BEBÖ’nün kendisini kapsayacak şekilde gözden geçirilmesini gerektirmektedir.

65. Üçüncü olarak, önerilen EH Kuralları ICSID nezdindeki EH tahkim ve uzlaşmanın, hem davacı hem de davalının ICSID’e taraf olmayan devlet olduğu veya BEBÖ olduğu veya ICSID Taraf Devlet’in veya BEBÖ’yü oluşturan herhangi bir devletin vatandaşı olduğu durumları kapsayacak şekilde genişletecektir. (EH Kuralları, Madde 2(1)(a)(i)). Bu zamana kadar, bu tür davalar ICSID EH (veya ICSID Konvansiyonu) uyarınca açılmamaktaydı. Bazı Uluslararası Yatırım Anlaşmaları buna imkan vermektedir; dolayısıyla değişiklik bu anlaşmalara da etki kazandırmaktadır.

66. EH Kuralları Madde 2(1)(a)(ii), EH Kurallarının kabul edildiği 1978 tarihinden beri olduğu üzere Taraf olan ve Taraf olmayan arasında tahkim ve uzlaşma usulünü öngörmektedir.

67. Dördüncü olarak, EH uyarınca tahkim ve uzlaşma Konvansiyon’la ilişiksizdir. Bunun sonucu olarak, yatırımın tanımı yalnızca yatırım belgesi uyarınca yapılacak ve Konvansiyon uyarınca yapılan “ikili inceleme (*double keyhole test*)” testi uygulanamayacaktır. Bu durum davaların çoğunluğunda böyle olmasına rağmen EH kuralları ile tasdik edilmiştir. Aynı şekilde, EH uyarınca, uyuşmazlık bir yatırıma ilişkin olmalıdır. Bu, tarafların Uluslararası Yatırım Anlaşmasında müzakere ettiği hükümlerin yatırımın tanımlanmasında ilgili tek kaynak olacağı anlamına gelmektedir.

68. Tüm usuller bakımından Talep'in olağan kayıt süreci EH Kurallarında belirlenmiştir ve önceki EH Kurallarındaki “erişim izni (*approval of access*)” şartı kaldırılmıştır.

69. Son olarak, vakıa tespit ve arabuluculuk usullerinin idaresi de EH Kurallarında (Madde 2(1)(b)-(c)) düzenlenmiştir.

VII. EH İDARİ VE FİNANSAL DÜZENLEMELER – “(EH)İFD”

70. Ek Hizmet uyarınca (EH)İFD, tahkim, uzlaşma, vakıa tespit ve arabuluculuğa uygulanır. Bu yöntemler, ICSID Konvansiyonu altında EH Kurallarında şekillendirilmiştir ve usullerine ilişkin genel hükümlerle finansmanına ilişkin hükümler içermektedir. Yukarıda “İdari ve Finansal Düzenlemeler” başlıklı III(B) bölümünde incelenmiştir.

VIII. EH TAHKİM KURALLARI – “(EH)TK”

71. Yukarıda da belirtildiği üzere, (EH)TK TK'ye benzemektedir. (EH)TK'ye özgü kurallar ise bu başlık altında ele alınmaktadır.

72. (EH)TK'nın 24. Maddesine göre tahkim yeri taraflarca belirlenir. Eğer böyle bir anlaşma yoksa, Hakem Heyeti tarafların görüşünü aldıktan sonra tahkim yerine karar verecektir. Duruşmalar herhangi bir yerde yapılabilir ((EH)TK 25). Hakem Kararı duruşmaların nerede yapıldığına bakılmaksızın tahkim yerinde verilmiş sayılır.

73. Hakemlerin vatandaşlıklarına ilişkin kurallar TK ile aynıdır. (EH)TK BEBÖ'lerin yargılamaya taraf olmasına izin verdiği için (EH)TK'nın 30. Maddesi uyarınca tüm tarafların rızası olmadığı müddetçe, hakemler uyuşmazlığa taraf olan BEBÖ'yü oluşturan devletlerden herhangi birinin vatandaşı olamaz.

74. GS'nin karar verdiği durumlar dışında TK'de hakemlerin reddi usulünde yapılan değişiklik (EH)TK'ye de uygulanacaktır. (EH)TK hakem reddi usulünde İdari Konsey Başkanı yoktur ve taraf hakemlerinin karar vermesine ilişkin hüküm uygulanmaz (EH)TK 39- 40.

75. (EK)TK'nın 54. Maddesi Hakem Kararlarının düzeltme (redaksiyon) yapılarak yayımlanmasını zorunlu tutmaktadır.

76. Tarafların talebi üzerine, Sekreteryaya Hakem Kararı'nın bir kopyasını tahkim yeri kanunu uyarınca gönderir ((EH)TK 71)

77. Hakem Kararının yorumlanması, tashihi veya ek karar talebine ilişkin son yazılı veya sözlü sunumdan itibaren 60 gün içinde verilmesi şartıyla Hakem Kararının yorumlanması ve tashihi ile ek karar usulü önceki şekliyle bırakılmıştır ((EH)TK 72).

IX. UZLAŞMA – “UK VE (EH)UK”

78. Konvansiyon UK daha fazla esneklik sağlamak adına önemli ölçüde değiştirilmiştir. Benzer değişiklikler (EH) UK’de de yapılmıştır. Aşağıdaki özet UK’de yapılan değişikliklere ve EH Uzlaşma Kuralları’nda ((EH)UK) benzer hükümler olan durumlara değinmektedir.

79. UK uyarınca uzlaşma talebi Kurum Kuralları’nda yer almaktadır. EH uzlaşma talebi (EH)UK 2-5 Maddeleri uyarınca yapılır.

80. UK ve (EH)UK uyarınca Talep elektronik yolla yapılır (UK 3; (EH)UK 11) ve taraflar ya da Komisyon doğrudan iletişime geçme kararı almadıysa yazışmalar bir kopyası Sekreteryaya’da kalacak şekilde Sekretarya aracılığıyla yapılır (UK 4; (EH)UK 12).

81. Yargılama giderleri için avans ödemesi taraflar arasında farklı bir yöntem belirlenmediyse eşit şekilde yapılır (UK 6; (EH)UK 14). Taraflar aksine karar vermediği müddetçe uzlaşma yargılama giderleri eşit olarak bölüşülür. Her taraf kendi uyuşmazlık yargılama giderlerine katlanır (UK 6; (EH)UK 14).

82. Gizlilik kuralları uzlaşmada yöntemin bağlayıcı olmayan ve çekişmesiz niteliği gereği tahkimde olduğundan farklıdır. Belgeler gizli olarak kabul edilir ancak taraflar açıklanmasına rıza gösterebilir (UK 7; (EH)UK 15).

83. Taraflar uzlaşmada elde edilen ifade, kabul, sulh teklifleri, raporlar, öneriler, kararlar veya belgeleri paralel bir yöntemde kullanamaz (UK 8; (EH)UK 16). Komisyonun dava müzakereleri gizlidir (UK 26; (EH)UK 34).

84. Taraflar ve Komisyon arasındaki toplantılar esnek şekilde düzenlenebilir ve uzlaştırıcı taraflarla birlikte veya ayrı ayrı buluşabilir. Taraflar toplantıların kendileri dışındaki kişiler tarafından gözlenmesi konusunda anlaşabilirler (UK 30; (EH)UK 38).

85. Taraflar Tek Uzlaştırıcı üzerine anlaşma konusunda teşvik edilmektedir ancak Taraflar toplamı tek sayı olmak koşuluyla birden çok uzlaştırıcı seçebilirler. Ek Hizmet uyarınca, kayıttan sonra 60 gün içinde hiçbir seçim yapılmadığı durumda Tek Uzlaştırıcının tercih edildiği varsayılır ((EH)UK 17).

86. Genel Sekreter, her iki tarafın talebi üzerine taraflara seçimleri konusunda her zaman yardımcı olabilir ve EH uzlaşmasında eksik uzlaştırıcıları taraflardan herhangi birinin talebi üzerine 90 gün içinde atayabilir. Konvansiyon uzlaşmasında İdari Konsey Başkanı talepten 90 gün sonra atar (UK 11-12; (EH)UK 19-20).

87. Uzlaştırıcıların ilgili beyanları güncellenmiş ve genişletilmiştir. Açıklama yükümlülüğünün devamlılığı getirilmiştir (UK 14(6); (EH)UK 22(6)).

88. Red usulü ise UK ve (EH) UK için aynıdır. Reddi gerektiren durum öğrenildikten 20 gün içinde talep yapılır, bu red talebine 7 gün içinde cevap verilir, uzlaştırıcının cevabı sonraki 5 gün içinde verilir, son dilekçeler 7 gün içinde sunulur ve 30 gün içinde karar verilir (UK 17-18; (EH)UK 25-26). Karar Genel Sekreter tarafından verilir. Ancak EH uyarınca tüm taraflar uzlaştırıcının istifa etmesi teklifi konusunda anlaşabilirler.

89. Tarafların anlaşması durumunda uzlaştırıcının görevden çekilmesini gerektiren yeni bir hüküm getirilmiştir ((EH)UK 28(2)). Ayrıca, (EH)UK 28(1) ile görevden çekilme için taraf uzlaştırıcılarının (*co-conciliators*) rıza göstermeleri şartı kaldırılmıştır.

90. Uzlaştırıcının görevi, uyuşmazlık konularını açıklığa kavuşturmak ve tarafların uyuşmazlıklarının bir kısmında veya her noktasında karşılıklı olarak anlaşacakları çözüme ulaşmalarını sağlamaktır. Uzlaştırıcı, tarafların görüşünü aldıktan sonra sulh şartları ve uyuşmazlığın kötüye gitmesini önlemek için adımlar önermek, açıklama ve belgeler talep etmek, taraflarla birlikte veya ayrı ayrı görüşmek, keşfe çıkmak dahil olmak üzere çeşitli yöntemler kullanabilir (UK 22; (EH)UK 30).

91. Yazılı dilekçeler sunmak yerine, uzlaşmanın tarafları ilk oturumdan önce uyuşmazlık konularını ve bu konular hakkındaki görüşlerini açıklayan kısa ön beyanlarını sunarlar ve sonrasında uzlaştırıcı(lar) tarafından talep edilmesi durumunda ayrıntılı yazılı beyanlarını sunarlar (UK 28; (EH)UK 36).

92. İlk oturumda ele alınması gereken konular güncellenmiştir ve artık gizli bilgilerin korunması, tarafların (i) diğer sulh yöntemlerinin başlatılması veya takip edilmesi; (ii) hak düşürücü veya zamanaşımı sürelerinin uygulanması; (iii) taraflar adına sulh olma yetkisine sahip temsilcinin kimliği ve sulhun onaylanması için gerekli olan yöntemle ilişkin anlaşmalarının araştırılmasını içermektedir.

93. Komisyon'un teşkilinden önce tarafların anlaşması veya Komisyon'un teşkilinden 150 gün önce ödemelere ilişkin adımların tamamlanmaması durumları için, uzlaşmanın sonlandırılmasına ilişkin yeni hükümler getirilmiştir. (UK 32-33; (EH)UK 40-41).

94. Uzlaşmaya ilişkin son karar uzlaşma Raporu'nda yer alır (UK 37; (EH)UK 45). Bu raporda tarafların anlaşmasına, (UK 34; (EH)UK 42), anlaşmaya varamadıklarına (UK 35; (EH)UK 43), veya gelmediklerini ya da katılmadıklarına (UK 36; (EH)UK 44) yer verilir.

95. Tarafların tam ve imzalı sulh anlaşmalarına Rapor'da yer verilmesini öngören yeni bir hüküm getirilmiştir. Bu değişiklik, ICSID uzlaşmasının taraflarının taslak Arabuluculuk Sulh Konvansiyonu (Singapur Arabuluculuk Konvansiyonu) ile öngörülen arabuluculukla varılan sulh anlaşmalarının tenfizi sisteminden faydalanmasını sağlamaktadır (UK 34(2); (EH)UK 42(2)).

X. EH UZLAŞMA – “(EH)UK”

96. Yukarıda da belirtildiği üzere, Konvansiyon ve EH Kuralları uyarınca Uzlaşma oldukça benzerdir. İki ana farklılık bulunmaktadır.

97. EH uzlaşma talebi (EH)UK'nın 2-5 Maddeleri uyarınca yapılır. Bunun sonucunda, taraflar Konvansiyon'un yetki şartlarına uymak zorunda değildir.

98. Tahkim ve uzlaşmanın aksine, eğer her iki taraf da red talebinde anlaşır veya uzlaştırıcının istifasını talep ederlerse EH uzlaştırıcısı görevden ayrılmak zorundadır ((EH)UK 25, 28).

XI. EH VAKIA TESPİT – “(EH)VTK”

99. Vakıa Tespit Kuralları (“(EH)VTK”) daha basit, kullanıcı dostu ve uygun maliyetli hale getirilmek üzere gözden geçirilmiştir.

100. Vakıa Tespit Talep'inin yapıldığı zamanda yürürlükte olan (EH)VTK uygulanır ((EH)VTK 1). Bu kurallar taraflarca istenildiği gibi değiştirilebilir veya çıkarılabilir.

101. Vakıa Tespit, tarafların birlikte vakıa tespit etme Talep'ini iletmeleri üzerine başlar. (EH)VTK tarafların ortak Talep'ini aramaktadır; çünkü başarılı bir vakıa tespiti, her iki tarafın rızasını ve katılımını gerektirmektedir. Ortak Talep her iki tarafın da birlikte vakıa tespit sürecini başlangıçta taahhüt ettiklerini ortaya koymaktadır ((EH)VTK 3).

102. Vakıa tespiti Talebi, tarafların genel bilgilerini içerir ve elektronik olarak yapılır. Vakıa bulmanın yatırıma ilişkin olduğu, incelenecek vakıalar, alakalı durumlarla tespit yapacakların niteliği veya vakıa tespiti Komitesinin teşkiline ilişkin taraflar arasında anlaşılan hükümlere yer verilmelidir. ((EH)VTK4).

103. Talep aynı zamanda tarafların vakıa tespitine başvurmaya ilişkin anlaşmasını içermelidir. Eğer böyle resmi bir belge yoksa, taraflar EH uyarınca vakıa tespiti konusunda karşılıklı olarak anlaşmalarını Talep'lerinde onaylayabilirler ((EH)VTK4).

104. Genel Sekreter, Talep'i inceler ve açıkça Ek Hizmet Kuralları Madde 2(1) kapsamı dışında olmadığı müddetçe Talep'i kaydeder. Bu Kurallar, tüm tarafların yatırıma ilişkin vakıa tespitine katılmasını öngörür. Bu geniş koşul göz önünde bulundurulduğunda, Talep'in incelenmesi görece daha basit olmalı ve vakıa tespit usulü daha fazla taraf için ulaşılabilir olmalıdır. Vakıa tespiti, Taraf Devletler, taraf olmayan devletler veya BEBÖ'lerden olan taraflar arasında gerçekleşebilir. Konvansiyon veya EH tahkim ve uzlaşma kurallarının yetkiye ilişkin kısıtlamaları vakıa tespitinde uygulanmaz; esas olan tarafların rızası ve vakıa tespitinin bir yatırıma ilişkin olmasıdır.

105. Özellikle vakıa tespiti derdest bir ICSID yargılaması ile eşzamanlı olarak yapılabileceği gibi taraflar arasında uyuşmazlık somutlaşmadan veya başka bir çözüm yöntemi

başlamadan önce aralarındaki ayrılıkları gidermek adına yapılarak bağımsız şekilde de gerçekleşebilir ((EH)VTK 4).

106. Talebin kaydına ilişkin bildirimle taraflar gecikmeksizin vakıa tespiti Komitesi oluşturmaya davet edilir ((EH)VTK 5).

107. Vakıa Tespiti Komitesi'nin üyeleri bağımsızlık ve tarafsızlığa ilişkin nitelikleri sağlamalıdır. Ek olarak, taraflar vakıa tespit edeceklerin Talep'e ilişkin özel uzmanlığa sahip olmasını da gerekli tutabilirler. Bu, eğer söz konusu vakıalar teknik veya bilimsel nitelikte ise özellikle faydalı olur. Vakıa tespiti yapacakların tarafsızlıklarına ilişkin imzalı beyanda bulunmak ve uyuşmazlık boyunca tarafsızlıklarını korumak zorundadırlar ((EH)VTK 6, 8).

108. Taraflar, Talep'in kaydından itibaren 30 gün içinde Komite'yi oluşturacak bir veya herhangi toplamı tek sayı olacak şekilde vakıa tespit edecekler hususunda anlaşmak için çaba göstermelidir. Anlaşmamaları durumunda Komite tek vakıa tespit ediciden oluşacaktır. Eğer taraflar kayıttan itibaren 60 gün içinde vakıa tespit edecek üyeleri seçemezlerse, Genel Sekreter atanacak kişinin nitelikleri hakkında tarafların görüşünü aldıktan sonra vakıa tespiti yapacakları tayin edecektir. Genel Sekreter, tarafların seçecekleri kişi ve üye sayısında karar vermelerine de her zaman yardımcı olacaktır. Kayıttan sonra 120 gün içinde hiçbir adım atılmazsa, süreç sonlanır ((EH)VTK 7).

109. Vakıa tespit edecekler görevlerini kabul ettikten sonra ((EH)VTK 8), Komite oluşturulur ((EH)VTK 9).

110. Tarafların her biri karar verilecek konuda görüşlerini Komite'nin kurulmasından sonra 15 gün içinde 50 sayfayı geçmeyecek ön beyanlarıyla belirtmelidir. Komite bu beyanları alır ve sürecin Protokol'ünün oluşturulacağı ilk oturumu 15 gün içinde gerçekleştirir. Protokol esas itibarıyla Komite'nin görevini ve çalışma yöntemlerini belirler ((EH)VTK 10). Bu toplantıdaki önemli sorular Rapor'un bağlayıcı olup olmayacağı, tarafların basit vakıa tespiti mi yoksa bulunan vakıalar üzerinde önerilerde de bulunulmasını isteyip istemediğidir.

111. Vakıa Tespiti Komitesi'nin çalışmaları gizlidir ve tarafların da vakıa tespiti sırasında elde ettikleri bilgi ve belgeleri başka bir süreçte kullanmaları yasaktır. Bilgilerin bu şekilde paralel bir yöntemde kullanılması yasağı, uzlaşma, vakıa tespiti ve arabuluculuk için geçerlidir ve tarafların "önyargısız" şekilde tam katılımlarını sağlayıp bu sürecin daha başarılı şekilde sonuçlanacağına dair güvenlerini tesis etmek amaçlanmıştır ((EH)VTK 13).

112. Yargılama giderleri (EH)İFD uyarınca verilen avans üzerinden taraflarca eşit olarak karşılanır ve Merkez'in ücret tarifeleri aynen uygulanır ((EH)VTK 12).

113. Vakıa tespiti iki şekilde sonlanır. Taraflar her zaman çekilebilir veya süreci sonlandırabilirler ya da Komite bir Rapor hazırlar. Komite'nin Raporu bulguları (ve önerileri)

mecburi kılabilir veya vakılara ilişkin sonuca varılmasını imkansız kılacak şekilde tarafların çekildiğini ya da katılmadıklarını belirtebilir ((EH)VTK 14-16). Rapor, Genel Sekreter tarafından her tarafa iletilir ((EH)VTK 17).

XII. EH ARABULUCULUK – “(EH)AK”

114. Ek Hizmet Arabuluculuk Kuralları ((EH)AK) tamamen yeni kurallardan oluşmaktadır. İlgililerin daha geniş arabuluculuk taleplerine cevap vermektedir. Arabuluculuğa gidilmesini gerektiren yeni iki ve çok taraflı anlaşmaları tamamlamakta ve Merkezin taraflara uyuşmazlık çözümünde daha fazla araç sağlama hedefini gerçekleştirmektedir.

115. Ek Hizmet Kuralları 2(1)(c) Maddesi uyarınca, bir yatırıma ilişkin arabuluculuk Merkez tarafından idare edilebilir. Vakıa tespiti gibi, AK de Konvansiyon’un yetkiye ilişkin kısıtlamalarıyla veya EH tahkim ve uzlaşma şartlarıyla bağlı değildir.

116. Arabuluculuk var olan bir anlaşmaya dayanarak ((EH)AK 3) veya ad hoc şekilde taraflarca anlaşarak başlatılabilir ((EH)AK 4). Bazı yatırım belgeleri arabuluculuk şartı veya seçeneği içermekteyken, iki ve çok taraflı yatırım anlaşmalarında artarak kullanılmaya başlanmıştır ve bu durumun daha da artması beklenmektedir.

117. Arabuluculuk, arabuluculuk Talep’inin iletilmesi ile başlar ve Genel Sekreter bu talebi kaydeder ((EH)AK 5). Taraflar tek arabulucu atayabileceği gibi yardımcı arabulucular da atayabilirler. AK, tarafların seçimleri konusunda anlaşmaya teşvik eder. Tarafların anlaşamaması durumunda Genel Sekreter tarafların arabulucu seçimlerini tamamlamalarına yardımcı olur ((EH)AK 7).

118. Her taraf ilk oturumdan önce kısa ön beyanlarını iletir ve taraflar arabulucunun görevi kabul etmesinden itibaren 30 gün içinde gerçekleşecek ilk oturumda arabulucu ile birlikte arabuluculuk sürecinin nasıl yürüyeceğine ilişkin protokolü belirler ((EH)AK 13).

119. Arabulucunun görevi uyuşmazlığın tümü ya da bir kısmında tarafların anlaşabileceği bir çözüm bulmaktır ((EH)AK 11). Bu amaçla arabulucu oldukça esnek bir prosedür benimseyebilir.

120. Arabuluculuk gizlidir ve taraflar bu süreçte edindikleri bilgi ve belgeleri paralel bir yöntemde kullanamazlar ((EH)AK 16).

121. Arabuluculuk yöntemi taraflar ve arabulucu(lar) tarafından belirlenir. Tek tarafla veya her iki tarafla buluşma, belgelerin toplanması, duruşma ve diğer bilgi toplama yöntemlerinin kullanılmasını içerebilir ((EH)AK 14).

122. Arabuluculuk taraflardan birinin çekilme bildirimini, çözüme ulaşılamayacağına karar verilmesi, tarafların katılmadığı veya işbirliği yapmadığına karar verilmesi veya imzalı sulh anlaşması ile sonlanır ((EH)AK 17). Uzlaşmada olduğu gibi, AK, yapılacak bu

anlaşmanın, önerilen arabuluculuk sulh anlaşmalarının tenfizi hakkında Singapur Konvansiyonu'nun kapsamına girmesini sağlayacak şekilde kaleme alınmıştır.

Önerilen değişikliklere ilişkin detaylı bilgiye 2 Ağustos 2018 tarihli Değişiklikler Hakkında ICSID Ön Raporu'ndan ulaşabilirsiniz. Sorular ve yorumlar icsidruleamendment@worldbank.org adresine gönderilebilir.